

[Undervisningsministeren.]

taler for, at det organ bør have lov til at gøre lidt mere af det, jeg egentlig gerne havde ønsket, eller om man tværtimod synes, at man skal vikle sig ud af apparatet igen. Det er klart, at med den form, det får, skal jeg sørge for ikke at foregribe, hvad man måtte ønske ved en revision, det må jo ligge i selve det, at betænkningen er enstemmig også på det punkt; men jeg tror, det vil vise sig at være en overordentlig nyttig foranstaltning.

Ja, jeg skal nøjes med de få bemærkninger; jeg tror, jeg fik svaret på de direkte spørgsmål, der blev stillet. Jeg vil gerne sige ganske klart som min opfattelse: vi har ikke med denne lov fået løst alle problemer vedrørende kollegierne, det tror jeg vi alle har en stærk fornemmelse af. Uddannelseseksplosionens følger på dette felt er ikke til at klare i en håndvending, men jeg føler i hvert tilfælde, at jeg har fået et bedre arbejdsredskab i hænde, når vi nu skal til at arbejde med kollegieproblemerne i den kommende tid. Det må jo i og for sig være det afgørende, og jeg er glad for, at et enstemmigt udvalg har villet hjælpe med til det.

Albertsen: Det er kun en enkelt kort bemærkning til den konservative ordfører i spørgsmålet om det faste beløb fremfor procenten, som foranlediger min kommentar. Det er rigtigt, at vi har drøftet det grundigt, men jeg synes, at det materiale, vi fik frem fra boligministeriet, klart viste, at den ordning, der er truffet, og som foreslås fortsat, har været rigtig og vil være rigtig. Vi har også et bevis i de tal, der foreligger for os: den hidtidige form med procenten har medført lavere priser på dette område. Det er vel nok, fordi der har været en effektiv og dygtig administration, der virkelig har haft kontrol med disse ting, og det går vi ud fra der fortsat vil være tale om også under de former, der skal arbejdes under for fremtiden.

Endelig kan jeg sige, at ængstelsen for, at forskellen mellem byggepriserne i de forskellige landsdele og forskellen i grundpriser gør, at hvis vi skulle have efterkommet ønsket om det faste beløb, ville det have været nødvendigt at indføje en række bestemmelser bl. a. om regulering, så uden

videre acceptere forslaget, som det forelå, synes jeg ikke ville have været rigtigt; vi ville dermed have skabt ny uretfærdighed.

Endelig vil jeg takke ministeren for tilsagnet vedrørende Gl. Køgevej; den sag forstår jeg nu er i gode hænder, i ministerens gode hænder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, § 2, ændringsforslagene nr. 2-5, § 3, således ændret, §§ 4-7, ændringsforslag nr. 6, § 8, således ændret, ændringsforslag nr. 7, § 9, således ændret, §§ 10 og 11 og ændringsforslag nr. 8 om indsættelse af en ny paragraf

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Thestrup): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om Danmarks biblioteksskole.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 92) findes i tidenden sp. 2775, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1077).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Lysholt Hansen: På mit partis vegne beklager jeg, at det ikke i udvalget har været muligt at samle flertal for ministerens forslag om en 4-årig teoretisk uddannelse med

[Lysholt Hansen.]

4 måneders indbygget praktik, men da det bl. a. af hensyn til den presserende bibliotekarmangel ville have været helt uforvarligt at udskyde lovgivningen på dette område til en uvis fremtid, har vi i mit parti anset det for forsvarligt at indgå på det forlig om en 4-årig uddannelse bestående af i alt 3 års teoretisk undervisning og 1 års praktisk uddannelse, som har kunnet samle hele udvalget. Det vil altså sige, at bibliotekaruddannelsen uændret vil være af 4 års varighed under biblioteksskolens regime.

Med hensyn til de drøftelser, der i 1971-72 igen skal føres om bibliotekaruddannelsen, vil jeg gerne nævne, at der en overgang under udvalgsarbejdet var udsigt til, at der kunne samles flertal om ministerens forslag med den tilføjelse, at elever, der havde særlige forkundskaber, betydelig modenhed og havde vist særlig flid, skulle have ret til at indstille sig til afgangseksamen efter 3 års studier, og af ministeren fik vi oplyst, at det skønsmæssigt anslået ville have været 20-25 pct. af de hidtidige elever, der ville have været i stand til at benytte sig af denne ret. Med en sådan bestemmelse ville vi i nogen måde været kommet på linje med de muligheder, den nye læreruddannelseslov giver. I mit parti ville vi anse et sådant kompromis for mere hensigtsmæssigt end det, vi nu er kommet frem til, men jeg må til gengæld sige, at vi finder, at den ordning, der nu bliver gennemført, er et acceptabelt resultat, idet vi anser det for ganske væsentligt, at den ikke alene indeholder en betydelig udvidelse af den teoretiske uddannelse, men også fastholder ministerens forslag helt uændret med hensyn til bibliotekarernes adgang til og mulighed for videre uddannelse, så de på dette område bliver helt ligestillet med folkeskolens lærere.

I udvalget har vi været helt enige om, at det praktiske uddannelsesar må falde efter forprøven — efter det første år — og inden den afsluttende eksamen efter 4 års forløb. Vi har derfor anset det for rigtigt, at afgørelsen af spørgsmålet om, hvordan det endeligt skal udformes, henlægges til en forhandling med biblioteksrådet, hvori de kommunale organisationer er repræsenteret, hvis medlemmer det er, der skal tage disse

elever til oplæring. Det er udvalgets opfattelse, at eleverne i dette år skal ud i bibliotekerne alene for at gå i gang med det almindelige, praktiske arbejde i dets mange afskygninger. Det vil altså sige, at den nuværende ordning, hvorefter eleverne i den tid, de er ude på bibliotekerne, skal bruge en del af deres arbejdstid til løsning af opgaver, der er blevet dem pålagt fra skolen, ophæves.

I udvalget har ministeren bekræftet, at den nye højere forberedelseseksamen, når den er vedtaget her i tinget og ført ud i livet, på linje med studentereksamen vil give adgang til biblioteksskolen. Jeg beder ministeren bekræfte dette, idet jeg anser det for væsentligt, om der herigennem kunne åbnes adgang også til bibliotekaruddannelsen for et elevklientel med en anden baggrund end alene studentereksamen.

Som det også blev omtalt her i tinget i går under anden behandling af læreruddannelseslovsforslaget, er hele uddannelsesbilledet inden for de videregående uddannelser i disse år under så kraftig ændring, at vi i udvalget har fundet det rigtigt på denne baggrund ikke at udelukke, at ændringer på andre uddannelsesområder i løbet af de kommende 5 år eventuelt også kan få konsekvenser for bibliotekaruddannelsen. Revisionsbestemmelsen tager sigte såvel herpå som på de bemærkninger, udvalget med ministerens tilslutning har gjort om, at biblioteksskolen i hvert fald frem til 1971-72 må søge sit lokalebehov dækket gennem lejemål og ikke som påtænkt gennem en nybygning.

I udvalget har der været enighed om, at biblioteksassistenterne ved de videnskabelige og faglige biblioteker må have deres uddannelsesproblemer taget op til endelig løsning, men at det først kan ske, når problemerne omkring de videnskabelige og faglige bibliotekers strukturelle opbygning er afklaret, hvilket forhåbentlig sker i den nærmeste fremtid, idet et udvalg under rigsbibliotekarens ledelse har arbejdet med disse forhold siden rundbordskonferencen i 1962.

Endelig har der i udvalget været enighed om, at de studerendes råd måtte have en stærkere placering på biblioteksskolen, og udvalget vil derfor gerne ved en udvalgs-

[Lysholt Hansen.]

behandling inden lovforslagets tredje behandling have lejlighed til med ministeren nærmere at drøfte dette forhold.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale ændringsforslaget til vedtagelse og lovforslaget til videre behandling i udvalget.

Kristen Østergaard: Når man ser på selve lovforslaget, er det ikke nogen stor ændring, der er foreslået under udvalgsbehandlingen. Ændringen består kun i en tilføjelse om, at loven skal tages op til revision i folketingsåret 1971-72. Jeg finder det berettiget med denne tilføjelse, da det er rimeligt til den tid at foretage en nærmere vurdering og analyse af den ordnings virkning i praksis, som vi i udvalget nu er blevet enige om.

Venstre har naturligvis særlig grund til at ønske, at nyordningen må komme til at virke godt i praksis, da det jo er venstres forslag til mellem løsning, der blev enighed om, en ordning, som nu vil komme til at gælde i den nærmeste fremtid.

Det kunne siges, at den ordning, vi havde til første behandling, brød afgørende med de hidtidige principper i bibliotekaruddannelsen derved, at den hidtidige praktisk-teoretiske uddannelse foresloges erstattet med en udelukkende eller næsten udelukkende teoretisk uddannelse. Mellem løsningen, vi nu er enedes om, bryder ikke helt med det gamle princip, idet der nu skal puttes et helt praktikår ind i den stadig 4-årige uddannelse; men vi har samtidig imødekommet ønsket om og vel også behovet for en øget teoretisk uddannelse, idet den efter den nyordning, vi er blevet enige om, bliver forøget med 100 pct. fra de gældende 1½ år op til 3 år. Praktikåret på et almindeligt bibliotek letter os samtidig for den hovedpine af praktisk-økonomisk karakter, som etableringen af det foreslåede øvelsesbibliotek ville give os. Et sådant behøves jo ikke nu mere.

Under udvalgsbehandlingen har vi i venstre ladet os overbevise om, at den hidtidige ordning med, at bibliotekareleverne skulle starte med ½ år på et bibliotek, har haft så mange uheldige virkninger, at den må opgives, og det er også sket i den mellem løsning, vi nu har fundet frem til.

Mellem løsningen indebærer også, at der nu kun skal være plads på biblioteksskolen

til 3 elevår gange imod de foreslåede 4 årgange, hvilket også hjælper os ud over det praktisk-økonomiske problem med bygningen af en ny biblioteksskole. Kravet om en ny biblioteksskole som konsekvens af det oprindelige lovforslag var i forbindelse med de andre principændringer medvirkende til at gøre os betænkelige ved det forslag, som først blev forelagt.

Jeg kender ikke sådan forholdene med hensyn til planlægning på biblioteksskolen, men hvis man nu udviser fornøden praktisk sans, må det nok være muligt at ordne undervisningen af disse 3 årgange inden for skolens nuværende rammer. Det er klart, at det kan ikke lade sig gøre, hvis man vil presse uddannelsen sammen i eventuelt 9 måneder pr. år eller 4-5 dage pr. uge og måske kun 4-5 timer pr. dag. Jeg forlanger naturligvis ikke, at man skal være lige så praktisk på en biblioteksskole, som man er ude i erhvervslivet, hvor man i mange tilfælde for at udnytte en given, begrænset kapacitet arbejder både i 2 og 3 holds drift; det forlanger jeg som sagt ikke, men der kan måske nok gøres lidt i den retning. Når det nu kniber med bygninger, med midler og med arbejdskraft, må vi jo håbe, at man finder frem til den bedst mulige praktiske udnyttelse også på offentlige områder af de rammer, vi har.

Man har jo regnet ud, at der bør være 200 elever i hver elevårgang for at tilfredsstille det fremtidige behov. Jeg vil ikke just anbefale straks at gå op til disse 200; måske 180 eller lidt mindre vil være mere passende. Der er nemlig én ting, vi må gøre os klart: at alle områder i vort samfundsliv må lære at affinde sig med og indrette sig på, at der mangler folk. Det må biblioteksområdet også. Og det bliver næppe anderledes i fremtiden. Denne, skal vi sige ubekvemme kendsgerning må vi søge at indrette os på. At søge at afhjælpe personale mangelen inden for et bestemt område ved det sædvanlige kapløb efter arbejdskraft forskyder kun miseren. Det kan måske også i den forbindelse siges, at biblioteksvæsenet må søge længst muligt at beholde de bibliotekarer, vi har, selv om de måske ikke helt har den autoriserede uddannelse — det går jeg også ud fra at den højtærede kulturminister er enig med os i.

Jeg har ingen bemærkninger vedrørende

[Kristen Østergaard.]

uddannelsens anden sektor: biblioteksassistenterne. Her er der jo heller ikke tale om ændringer.

Jeg vil da slutte med at udtale ønsket om, at den mellemløsning, som vi nu er blevet enige om, må komme til at virke så godt og så tilfredsstillende i praksis, at den revision, som loven kommer til at indeholde bestemmelse om, må blive foreslået udsat mange gange, fordi der intet vil være at ændre.

Hermed venstres anbefaling af det, vi er blevet enige om.

Ellen Strange Petersen: Da lovforslaget var til første behandling i januar, gav jeg udtryk for megen tvivl med hensyn til, hvor brugbart det fremsatte lovforslag var, eller rettere sagt: hvor brugbart forslagets bemærkninger var, for der stod jo praktisk talt ikke andet end en række bemyndigelser til ministeren i selve lovparagrafferne. Nu foreslår udvalget — som det er blevet sagt — en helt anden uddannelse for folkebibliotekarerne, uden at det bliver nødvendigt at ændre en eneste paragraf i lovforslaget. Det viser vist bedre end noget andet, hvor elastiske rammerne er — for at sige det på en pæn måde.

Vi behandlede i går lovforslaget om læreruddannelse; her er det nye virkelig indfaldet i lovens paragraffer, og udvalgets medlemmer har fået en følelse af, at de har været med til sten for sten at bygge et grundmuret hus. Men når det drejer sig om biblioteksloven, har man en fornemmelse af, at det nærmest er et telt, der er rejst. I læreruddannelsesudvalget fik vi en betænkning fra sagkyndige som grundlag for vort arbejde, men i forbindelse med det foreliggende lovforslag fik vi blot at vide, at der havde været holdt et par rundsbordskonferencer, og først efter første behandling i folketinget fik vi materialet fra disse konferencer.

I et bilag til lovforslaget var det oplyst, at der regnedes med et lokalebehov på 12.000 m², hvilket måtte formodes at svare til en udgift på ca. 24 mill. kr. Under udvalgsforhandlingerne voksede disse tal til 15.000 m² og ca. 30 mill. kr., uden at ministeren dog kunne oplyse konkret, hvor skolen skulle placeres. Nu er lokalebehovet efter de nye planer igen bragt ned på 12.000 m²,

men stadig uden at udvalget kender enkelthederne i disse beregninger. Byggeriet er udsendt indtil videre, indtil situationen er mere afklaret. Jeg vil gerne have ministeren til at bekræfte, at byggeriet ikke bliver aktuelt, uden at sagen bliver forelagt folketinget, og jeg vil også meget gerne have ministeren til at sige lidt om, at lejemålene bliver holdt inden for det rimeliges rammer.

Ved førstebehandlingen påtalte jeg, at skønt biblioteksskolen omfatter 2 kategorier af studerende: folkebibliotekarer og biblioteksassistenter til de videnskabelige biblioteker, var der ligesom kun tænkt på at forbedre forholdene for den første kategori. Det må være ganske klart, at det er tvungende nødvendigt, at der også bliver gjort noget for at forbedre og udvide uddannelsen for biblioteksassistenterne. Af en henvendelse, vi modtog i udvalget, fremgik det, at der har været opslået 10 stillinger som biblioteksassistenter ved det nye universitet i Odense, uden at der meldte sig én ansøger. Alt hvad det i udvalget har været muligt at opnå for denne gruppe, er bemærkningerne i betænkningen om, at et udvalg vil arbejde henimod at få en ændring af den strukturelle opbygning; og så har vi fået en lille tilføjelse gående ud på, at biblioteksassistenterne også omfattes af bestemmelserne vedrørende midler til videre uddannelse. Jeg vil gerne have ministeren til at love, at denne gruppe ikke bliver glemt, at der, så snart det er muligt, bliver fremsat forslag til løsning af denne gruppes uddannelsesproblemer.

Hvad uddannelsen af folkebibliotekarerne angår, kan jeg fuldt ud tiltræde hr. Kristen Østergaards udtalelser. Jeg vil ikke sige, at vi føler os fuldstændig overbevist om, at den uddannelsesform, der nu skal udformes, er den helt ideelle og endelige løsning, og derfor har vi været meget interesserede i at få revisionsparagraffen med, og jeg mener virkelig, at man om de 5 år bør se meget grundigt på forholdene.

Jeg synes, at hele lovforslaget — hvis jeg må sige det sådan — har været dårligt forberedt, og udvalget har haft alt for vanskelige og utilstrækkelige arbejdsbetingelser, netop fordi det var dårligt forberedt. Fra konservativ side ville vi gerne have været med til at udforme en bibliotekaruddannelse, som vi virkelig kunne tro på var

[Ellen Strange Petersen.]

den bedst mulige. Som forholdene ligger, vil jeg anbefale, at man stemmer for den kompromisløsning, som udvalget har kunnet enes om, og som ministeren har tiltrådt.

Når hr. Lysholt Hansen bringer spørgsmålet om adgangsbetingelserne og dermed den højere forberedelseseksamen ind i billedet, vil jeg — uden at tage brødet ud af munden på ministeren — sige, det må være hr. Lysholt Hansens spørgsmål og ikke hele udvalgets, for så længe man ikke har set nøje udformet, hvad den højere forberedelseseksamen kommer til at indeholde, tør jeg i hvert fald ikke på forhånd sige, at den også bør give adgang til bibliotekaruddannelsen.

Helveg Petersen: Jeg vil gerne udtrykke glæde over, at det er lykkedes at nå til enighed i udvalget om denne vigtige kulturlov. Vi har i udvalget accepteret nødvendigheden af, at der uddannes flere bibliotekarer, og vi har set i øjnene, at der stilles øgede krav til dem. En af årsagerne til de øgede krav er den stadig stærkere trang til øget faglig indsigt, der er noget karakteristisk for udviklingen inden for mange erhvervs- og befolkningsgrupper. Der er andre side af sagen, og man peger i bemærkningerne til lovforslaget med rette på de krav, den øgede voksenundervisning og oplysningsarbejdet i det hele stiller med hensyn til bibliotekarens almene forudsætninger. Der kan ikke være den mindste tvivl om, at disse krav stadig væk vil øges, og det er nødvendigt, at man giver vordende bibliotekarer mulighed for at leve op til disse krav.

Der har, som det fremgår af de andre ordførertaler, i udvalget været forskellige syn på omfanget af den praktiske oplæring, og det endte altså med et kompromis, hvor man bøjede sig mod hinanden på basis af det forslag, som hr. Kristen Østergaard stillede. Formentlig vil det vise sig at være en ganske acceptabel ordning, man er nået til ved at øge de 4 måneders praktik

til 1 års praktisk uddannelse. Nu må det så være kulturministeriet, der i samarbejde med biblioteksrådet skal udfærdige de nærmere regler for, hvordan studiets praktiske del mest hensigtsmæssigt kan tilrettelægges. Det fastslås i betænkningen blot, at den praktiske uddannelse først kommer efter forprøven, men i øvrigt må der fortrinsvis her være tale om det andet eller tredje år af studieløbet. For mig at se vil det ikke være heldigt, om man henlagde den praktiske uddannelse til det fjerde år. Der er ingen tvivl om, at når man har været ude 1 år i praksis, vil man, når man vender tilbage til biblioteksskolen, være stærkt motiveret til den fortsatte og afsluttende uddannelse.

Der har i den tid, lovforslaget har været til behandling i udvalget, været en ganske livlig debat om forslaget, og fra kritikens side har man peget på det rimelige i, at biblioteksuddannelsen indgik i universitetsuddannelsen. Dette spørgsmål har vi drøftet i udvalget, og i betænkningen er der givet udtryk for forståelse for, at bibliotekaruddannelsen bliver inddraget i de overvejelser, der er i gang omkring strukturproblemerne inden for universiteterne og de højere læreanstalter.

Vort uddannelsessystem er jo bl. a. karakteriseret ved en stærk opdeling, der vanskeliggør en naturlig sammenhæng og koordinering. I så høj grad det er muligt bør man tilrettelægge fælles grunduddannelser, hvorved man udskyder det endelige erhvervsvalg. Når først det skal træffes, kan man igennem specialuddannelser sigte imod de enkelte beskæftigelsesområder. Når man — som det sker her — understreger det almene grundlag i bibliotekaruddannelsen, er det en naturlig sag at undersøge, om den kan gå ind som et led i uddannelserne ved et universitetscenter. Det har udvalget ikke kunnet tage stilling til; der er alt for mange uklare faktorer i hele dette forhold, så der er ingen mulighed for at konkretisere disse synspunkter nærmere. Det haster med at få flere bibliotekarer

[Helveg Petersen.]

uddannet, det haster med at forstærke uddannelsen, og derfor må denne lov føres igennem som en efter min opfattelse midlertidig lov, et synspunkt, der jo er understreget ved, at der er foreslået indsat en revisionsbestemmelse.

Med hensyn til uddannelsen af de videnskabelige og faglige bibliotekers personale har det været ønsket, at man skulle indskrænke fællesundervisningen på basis af de to gruppers forskellige studiemæssige forudsætninger, og jeg tror, det er meget vigtigt, at man skiller problemerne fra hinanden. Der er så vidt forskellige forudsætninger hos de to kategorier, at det er en nødvendighed, at der foretages en revision. Det har udvalget taget til efterretning, på samme måde som vi har taget til efterretning, at den endelige fastlæggelse af biblioteksassistentuddannelsen afventer resultatet af de overvejelser, der i øjeblikket er i gang vedrørende de videnskabelige og faglige bibliotekers strukturelle opbygning.

Jeg er tilfreds med bemærkningen i betænkningen om, at man søger at klare skolens lokalebehov med midlertidigt lejemaal. Hele situationen omkring biblioteksskolen indbyder til, at man ikke binder sig til et stort og meget dyrt byggeri. Der må først skabes en bedre afklaring af problemerne.

Jeg er altså ikke sikker på, at hr. Kristen Østergaards ønsker om en lang funktionsperiode for denne lov slår til; man kan jo ikke få alle sine ønsker opfyldt. Hr. Kristen Østergaard har været med til at præge det kompromis, der er tale om, og må så finde sig i, at dette kompromis ikke holder så forfærdelig længe, men lad os nu se. Jeg vil gerne udtrykke ønsket om, at loven vil blive en god hjælp til løsningen af de meget vigtige og centrale opgaver, bibliotekarerne skal løse. Den har stor betydning for hele den kulturelle udvikling her i landet og for mulighederne for at give de mange, der søger bibliotekerne, adgang til en rigmenkelig udvikling.

Poul Dam: Det har været afgørende for min stilling til dette lovforslag, at vi har — eller rettere sagt står over for — en betydelig bibliotekarmangel, og at der derfor måtte gøres noget.

Ud fra denne forudsætning er jeg gået med til at bistå ved gennemførelsen af lovforslaget, selv om jeg i øvrigt føler mig meget lidt tryk ved det. Der er en række punkter, ikke så meget i lovforslaget, for lovforslaget kan jo dække næsten hvad som helst, men i det, der er underforstået som baggrunden for lovforslaget, som jeg gerne ville sætte nogle spørgsmålstegn ved.

Det forekommer mig således, at der er meget ret i det, når det fra forskellige yngre bibliotekarkredses side hævdes, at bibliotekaruddannelsen er noget i retning af en uddannelsesghetto: man tager folk ind på en langvarig uddannelse, som derefter kun giver dem mulighed for erhverv; for faglig udfoldelse, inden for et meget snævert, meget begrænset område. Jeg synes, der er meget brug for i denne forbindelse at drøfte, hvorledes bibliotekaruddannelsen på længere sigt kan kombineres med forskellige former for universitetsuddannelse på en eller anden måde, som vel knap nok er til at overskue nu, men som i hvert fald forekommer mig meget væsentlig i fremtiden.

Vort uddannelsessystem bygger jo i meget høj grad på den gamle forudsætning, at der eksisterer noget, som hedder et endeligt erhvervsvalg; hr. Helveg Petersen brugte dette udtryk. Nu tror jeg nok, at vi er nogle stykker, som ikke regner med, at vi har fundet vort endelige erhverv endnu; vi har bevæget os fra det ene til det andet og har følt os ganske vel tilpas ved det. Jeg tror, det gælder adskillige af dem, der har haft og vil have ordet her i dag. Jeg tror, det er et synspunkt, man bør have over for overordentlig mange ting i samfundet, at man bør kunne bevæge sig fra erhverv til erhverv, også fordi man ved at have været i noget andet tidligere medbringer noget af stor værdi for det fremtidige arbejde, og at vi derfor skal se at komme bort fra disse meget stive baner, hvor man i 19, 20, 21 års alderen vælger noget, som man så skal blive ved, til man på et eller andet tidspunkt afgår med fuld pension.

Dernæst er jeg ikke særlig tryk ved hele spørgsmålet om uddannelsens indhold. Vi har ganske vist ikke fået noget at vide om, hvorledes man tænker sig uddannelsens indhold efter det sidste kompromisforslag. Vi

[Poul Dam.]

har ret sent i udvalgets arbejde fået en skitse over undervisningstidens anvendelse under forudsætning af en 4-årig teoretisk uddannelse med et øvelsesbibliotek, men vi har intet set til, hvordan man tænker sig undervisningstiden anvendt under den nu påtænkte ordning med 3 års teoretisk undervisning, på et eller andet tidspunkt afbrudt af et års praktisk arbejde.

Jeg har en fornemmelse af — men mere end en fornemmelse kan det jo ikke være, når man ikke er inde i disse i en vis forstand meget lukkede kredse — at bibliotekaruddannelsen har en vis slagside i æstetisk, skønlitterær retning. Jeg tror, at adskillige, der går igennem biblioteksskolen, er sådan en slags litterater, nogle af dem en slags digtere, som benytter denne sidevej for at komme i nærheden af en eller anden halt pegasus.

Folkebibliotekarerne har jo imidlertid en langt vigtigere opgave på hele det faglitterære område, og jeg har i hvert fald i det, jeg har set hidtil, ikke følt mig tilfredsstillet ved det timetal og den fagkundskab, som var anvendt på at oplære de fremtidige bibliotekarer på faglitteraturrens felt og i faglitterær vejledning. Det er noget, man meget ofte opdager som aktiv folkeoplyser, at den vejledning, som folk får på bibliotekerne på dette område, ikke er så forfærdelig meget værd.

I denne forbindelse vil jeg også gerne sige, at jeg tror, at vi før eller senere bliver nødt til at tage hele spørgsmålet om delingen mellem et folkebiblioteksvæsen og et videnskabeligt biblioteksvæsen op til behandling. Jeg tror, der bag hele tanken om et særligt folkebiblioteksvæsen er en gammel forestilling om folket som noget, man skal behandle på samme måde, som rationalismens præster behandlede det. Jeg tror, at de mennesker, der hidtil har benyttet folkebibliotekerne, i betydelig udstrækning vokser op i det interesseområde og i den litteraturkvalitet, som hidtil har været forbeholdt de videnskabelige biblioteker, og jeg tror, at en bibliotekarenhedsuddannelse må være noget, som ligger et eller andet sted i en ikke for fjern fremtid. Jeg tror også, at bibliotekarernes hele samfundsmæssige placering er noget, der skal

drøftes ganske grundigt, før vi får en mere endelig lov end den, der nu formodentlig bliver gennemført.

Jeg har altså ikke turdet tage medansvar for nogen udsættelse — og selv om min indstilling måske ikke ville have været afgørende, ville en undladelse af at stemme for lovforslaget jo alligevel formelt set have indebåret et sådant ansvar — men jeg har givet tilsagn om at støtte lovforslaget og er taknemlig over, at loven får den midlertidige karakter, som tilfældet bliver med den foreslåede revisionsparagraf. Og så vil jeg blot håbe, at den debat om bibliotekaruddannelsen, som man en gang imellem får lejlighed til at se lidt af — noget af den synes jo ikke at foregå i fuld offentlighed — vil udvikle sig således i de kommende år, at folketingsudvalget, næste gang denne lov skal revideres, er helt klar over, hvad det foretager sig.

Bækgaard: Så vidt jeg kan se af det mit parti tilstillede udvalgsbilag og betænkningen er det et ret stort arbejde, der er præsteret af udvalget, og da betænkningen endvidere i nogen grad giver udtryk for imødekommelse af de ønsker, jeg fremførte ved første behandling, vil jeg gratulere udvalget med det resultat, der foreligger.

Jeg tænker her særlig på, at uddannelsens praktiske del efter udvalgets opfattelse bør udgøre en fjerdedel af den samlede studietid, altså et år. Som jeg sagde ved første behandling, tillægger jeg det stor betydning, at bibliotekareleverne bliver oplært i den nære kontakt med kunderne. Om et år så er det rigtige, er vel vanskeligt at bedømme, men det er noget bedre end de oprindelige foreslåede 4 måneder. Også fordi det er vanskeligt at bedømme rigtigheden af forholdet mellem den praktiske og den teoretiske uddannelse, kan vi stemme for det stillede ændringsforslag om en revision af loven i 1971-72.

Vi er også enige med udvalget i, at skolens lokalebehov søges dækket ved midlertidigt lejemål. I den forbindelse kan ministeren måske oplyse, om der er mulighed for et sådant lejearrangement.

De uafhængige kan altså støtte ændringsforslaget og vil stemme for lovforslaget ved tredje behandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (Salvhøj): Jeg vil gerne takke udvalget for den indstilling, som er udtrykt i betænkningen, og som i hvert fald for en del kom frem i ordførernes taler her. Det resultat, der er i sigte, kan næppe betegnes som ideelt, heller ikke ud fra mit synspunkt, men det er et meget væsentligt fremskridt i retning af en bedre bibliotekaruddannelse. Der er jo, som hr. Kristen Østergaard var inde på, i realiteten tale om en fordobling af den teoretiske uddannelse, og det har været meget væsentligt for regeringen, da forslaget blev fremsat, at det stærke behov, der var for en forøgelse af den teoretiske uddannelse, blev imødekommet så langt som muligt.

Jeg har forstået det sådan, at ordførernes og partiernes trykhedsgrad er lidt varierende i forhold til det, som formodentlig vil blive resultatet.

Jeg vil gerne sige til hr. Lysholt Hansen, at jeg er helt indstillet på, at den højere forberedelseseksamen skal være adgangsgivende. Sådan som den højere forberedelseseksamen på nuværende tidspunkt tager sig ud, er der grund til at tro — som også biblioteksskolens rektor har været inde på — at netop de nødvendige forudsætninger f. eks. på fremmedsprogenes område vil blive indlagt i denne eksamen, og at den derfor vil være velegnet til formålet her.

Hr. Lysholt Hansen var inde på placeringen af de studerendes råd inden for skolens forfatning. Jeg forstår, at der er et spørgsmål dér, og jeg er indstillet på at imødekomme det ønske, der har været fremsat, ved et ændringsforslag til tredje behandling af lovforslaget.

Hr. Kristen Østergaard nævnte — med rette, synes jeg — at venstre har bidraget væsentligt til det kompromis, som vi standser ved her. Jeg er taknemlig for den samarbejdsvilje, der har vist sig fra venstres side i udvalget, også for at venstre har accepteret det, som jeg tror er et væsentligt synspunkt, at man ikke skal begynde uddannelsen på bibliotekerne, men at man skal begynde med en prøvelse af den studerendes egnethed på biblioteksskolen.

Det er vel også rigtigt, når hr. Kristen Østergaard siger, at man skal indrette sig på, at der på en lang række områder kom-

mer til at mangle folk. På den anden side er den mangel, der var i sigte på biblioteksområdet, så iøjnefaldende, at det er helt klart, man må gøre noget for at råde bod på den; jeg tror også, at vedtagelsen af det, der nu synes at være enighed om, vil tjene dette formål.

Fru Ellen Strange Petersen kan jeg ikke give medhold i at dette lovforslag var dårligt forberedt. Det var forberedt på en anden måde, end man plejer at forberede forslag til folketinget; det var forberedt efter de samme principper som biblioteksloven af 1964; det var drøftet meget grundigt både i de folkelige kredse, som skal bære bibliotekernes arbejde, og i bibliotekærernes egen kreds igennem mere end et år, så jeg synes i og for sig ikke, der med rimelighed kan tales om dårlig forberedelse.

Fru Ellen Strange Petersen var også inde på, at biblioteksskoleloven i meget høj grad er en bemyndigelseslov, og jeg forstod det sådan, at fru Ellen Strange Petersen af den grund måske ikke følte sig helt tryk ved den — også af den grund. Det er jo et gammelt princip, det er ikke noget, som kom frem ved dette forslag; også dette lovforslags forgænger var bygget op på denne måde, hvilket simpelt hen er udtryk for ønsket om at gøre bibliotekaruddannelsen så fleksibel som mulig. Det er imidlertid klart, at de forudsætninger, hvorunder denne lov måtte blive vedtaget, vil blive holdt fra den udøvende magts side.

Jeg noterede den nuance imellem fru Elle Strange Petersens opfattelse af arbejdsresultater og hr. Kristen Østergaards, at hr. Kristen Østergaard mente, der var mere tale om noget i retning af et hus, medens fru Ellen Strange Petersen mente, det var et telt, vi havde bygget. Uden at jeg i øvrigt skal se så forfærdelig mange år frem, tror jeg mere på hr. Kristen Østergaards vurdering end på fru Ellen Strange Petersens, men jeg tror på den anden side ikke, at der er skabt en ordening, der er født til evighed.

Jeg vil gerne give tilsagn om — det blev jeg anmodet om — at et byggeriforslag naturligvis på normal måde og i god tid vil blive forelagt folketinget; det er jo ikke noget, der kan tyvstartes uden de bevilgende myndigheders tilsagn. Ligeså vil naturligvis det lejemål, som forestår, blive lagt på et rimeligt niveau; folketingsflertallet

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

vil nok ikke acceptere det, hvis det ikke bliver rimeligt.

Endelig er der det spørgsmål, som fru Ellen Strange Petersen har vist særlig interesse — og det forstår jeg godt — om biblioteksassistenternes uddannelse. Rigsbibliotekaren er, sådan har jeg forstået det, ved at afslutte det udvalgsarbejde — i alt fald nærmer det sig sin afslutning — som er en nødvendig forudsætning for, at man kan tage biblioteksassistenternes uddannelsesspørgsmål op, og jeg vil gerne give tilsagn om, at så snart dette udvalg har afsluttet sit arbejde, vil regeringen tage spørgsmålet op.

Hr. Helveg Petersen var inde på den tanke, om en fællesakademisk basisuddannelse kunne få konsekvenser for bibliotekaruddannelsen. Jeg tror, man skal lægge vægt på, at bibliotekarens arbejde har en folkelig baggrund, og at uddannelsen derfor måske ikke i alt for høj grad skal gå i retning af det, man kunne kalde det akademiske. På den anden side er jeg enig med hr. Helveg Petersen i, at man ikke på forhånd skal afskære sig fra, hvis der kommer en sådan ændring af basisuddannelsen, da også at se på, hvilke konsekvenser den måtte få for bibliotekarernes uddannelse. Derfor er også jeg tilfreds med, at der er sat en revisionsstermin i året 1971-72.

Jeg tror ikke, hr. Poul Dam har ret i, at man med rimelighed kan tale om en „uddannelsesghetto“ som noget særlig uhyggeligt og skarpt gældende for bibliotekarernes uddannelse. Man kunne lige så godt tale om, at seminarierne var en uddannelsesghetto; seminarierne sigter jo også helt klart mod en bestemt profession. Men jeg er enig i, at man skal være fleksibel, at man skal tage visse forbehold, fordi samfundet forandrer sig så hurtigt i disse år; uddannelserne kan skifte karakter, og den baggrund, der er for uddannelserne, kan skifte karakter; derfor skal vi ikke låse os for fast, og derfor er jeg i og for sig også enig med hr. Poul Dam i, at vi skal sørge for, at der er en dør åben, næste gang vi skal drøfte bibliotekaruddannelsen.

Det, det navnlig har drejet sig om i denne omgang — det er der for mig ingen tvivl om — er, at bibliotekarernes konkrete viden på en lang række områder ikke har været tilstrækkelig i forhold til det, som bibliote-

kernes besøgende, som kunderne, har kunnet ønske. Det skulle den nye uddannelse kunne råde bod på. Om der har været nogen slagside, som hr. Poul Dam var inde på, i retning af særlig at betone uddannelsens skønlitterære og æstetiske side, er svært for mig at bedømme; men jeg ved i hvert fald, at i de fagplaner, som biblioteksskolen opererer med, og som i et vist omfang har været gjort tilgængelige for udvalget, er der taget meget hensyn til, at netop udlånet af faglitteratur har været hastigt stigende i de senere år.

Alt i alt kan jeg takke partierne for deres indstilling, også hr. Bækgaard for, at han kunne tilslutte sig det forlig, der her er sluttet. Jeg tror også på, at jordforbindelsen er nødvendig, for bibliotekarens erhverv er af folkelig karakter i ordets bedste forstand.

Med hensyn til, hvor lejemålet kan blive, og hvad det kan tænkes at komme til at koste, er jeg i den situation, at så langt er vi ikke i vore eftersøgninger; men for at fru Ellen Strange Petersen og måske andre ikke endnu en gang skal sige, at vi skulle have forberedt os noget grundigere, kan jeg garantere for, at vi vil se os meget længe og meget grundigt om for at finde frem til de lokaler, som vi vil foreslå folketinget at tage i brug til dette formål.

Lysholt Hansen: Jeg har en enkelt bemærkning til hr. Kristen Østergaard, der sagde, at han ikke ville anbefale, at man straks gik op på 200 elever pr. årgang, og at man jo måtte være klar over, at biblioteksvæsenet som mange andre væsener i de kommende år måtte være indstillet på, at der var arbejdskraftmangel. Jeg vil gerne have lov at sige, at den bemærkning må helt stå for hr. Kristen Østergaards regning. Biblioteksvæsenet i Danmark har nu i, jeg ved ikke hvor mange år indstillet sig på, ja, måttet affinde sig med en bibliotekarmangel, der har været uhyrlig, og som er i stadig vækst. Det er mit håb, at man ikke alene vil gå i gang med omgående at komme op på 200 elever, men at man også vil få dem. Det tvivler jeg nu ikke på. Det er nemlig sådan, at de unge virkelig ønsker at gå ind til denne uddannelse, men de kan bare ikke komme det. Så sent som i dag er jeg blevet orienteret om, at til en elevstilling i omegnen var der over 70 ansøgere, og til

[Lysholt Hansen.]

nogle få stillinger som elever i København havde man langt over 100 ansøgere. Det vil altså sige, at der er nok, der gerne vil ind til denne uddannelse, som jeg håber nu bliver en god uddannelse. Jeg anbefaler stærkt, at man omgående kommer op på det antal, som er nødvendigt, for vi tørster i kommunerne efter at få den nødvendige arbejdskraft på dette område; vi trænger hårdt til den.

Hermed sluttede forhandlingen.

§§ 1-3, ændringsforslaget og § 4, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om ændringer i lov om oprettelse og supplerung af mindre landbrug m. m. — statshusmandsloven og forslag til lov om ændringer i lov om opførelse af arbejderboliger på landet har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om grundforbedring og forslag til lov om finansiering af vandløbsregulering m. v. (Landvindingsloven) har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om belåning af salgsafgrøder har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ungdomsklubber m. v. i Grønland har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om almindelig omsætningsafgift har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Morten Lange har meddelt mig, at han ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvilke foranstaltninger vil ministeren træffe for at hindre ikke-medicinsk anvendelse af hallucinogene stoffer?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Medlem af folketinget Stetter har meddelt mig, at han ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren overveje en ændring i gældende regler for økonomisk hjælp til genindkaldte værnepligtige?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Medlem af folketinget Bøgholm har meddelt mig, at han ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren søge den bestående lovgivnings muligheder for en ligestilling af de politiske flygtninge med danske statsborgere udnyttet?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Efter at lærer Viggo E. Borchs hverv som midlertidigt medlem er ophørt, har vedkommende gruppe i hans sted udpeget Carl Nielsen til at indtræde i udvalget angående forslag til lov om belåning af salgsafgrøder. Den pågældende er herefter valgt.

Første Næstformand (From): Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 27. maj, kl. 10 med følgende dagsorden:

1) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring i lov om sømandsskat.

2) Tredje behandling af:

Forslag til lov om Danmarks Statistik.

3) Tredje behandling af:

Forslag til lov om lejevurdering.

4) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ejerlejligheder.

[Formanden.]5) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om folkeskolen.

6) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v.

7) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om stats-tilskud til Københavns kommunale skolevæsen.

8) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1. april 1965-31. marts 1966.

9) *Første behandling af:*

Forslag til patentlov.

10) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om hemmelige patenter.

11) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om arbejdstageres opfindelser.

Mødet hævet kl. 17³⁰.

110. møde.

Fredag den 27. maj kl. 10.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v., forslag til lov om ændring i lov om særlig indkomstskat m. v. og forslag til lov om ændring i lov om investeringsfonds har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring i lov om sømandsskat.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 151) findes i tidenden sp. 5275, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 1115).

Der var stillet 2 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Peter Nielsen: Mellem anden og tredje behandling er udvalget blevet gjort opmærksom på, at der er skibsofficerer, som kan eje en ganske forsvindende andel i et skib. Det vil være forkert at afskære dem fra at komme under sømandsskatteordningen; derfor har finansministeren stillet et ændringsforslag gående ud på, at sømandsskattenævnet kan indstille, at en sådan partsreder, når det drejer sig om en ganske lille andel, kan komme ind under sømandsskatteordningen.

Jeg anbefaler de stillede ændringsforslag.

Johan Asmussen: Hr. Peter Nielsen sagde, at udvalget mellem anden og tredje behandling var blevet gjort opmærksom på det forhold, som har givet anledning til det nævnte ændringsforslag. Det er nu ikke helt rigtigt, for bortset fra at der allerede inden anden behandling var fremkommet en skrivelse til udvalget, som jeg havde fået genpart af i henhold til tidligere aftale med udvalget, må jeg måske have lov til i al beskedenhed at erindre om, at jeg ved anden behandling bragte det problem frem. Så meget desto mere kan jeg naturligvis hilse med glæde, at det har givet anledning til dette ændringsforslag, som vi naturligvis kan tiltræde.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Ændringsforslagene nr. 1 og 2 vedtoges uden afstemning.